

Vergaderjaar 2020–2021

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2299

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 maart 2021

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad Buitenlandse Zaken van 22 maart 2021. Uw Kamer wordt met deze geannoteerde agenda tevens geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van de nader gewijzigde motie van het lid Omtzigt c.s. over het organiseren van de *Summit of Democracy* (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2236).

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD BUITENLANDSE ZAKEN VAN 22 MAART 2021

Introductie

Op maandag 22 maart vindt de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) plaats. Vooral nog wordt uitgegaan van een fysieke bijeenkomst. De Minister van Buitenlandse Zaken is voornemens om deel te nemen. Naar verwachting zullen de ministers onder *Current Affairs* stilstaan bij de onderwerpen Rusland, Venezuela, de Westelijke Balkan en Georgië. Als volle agenda-punten staan op de agenda Turkije, een informele gedachtewisseling met de VN Hoge Commissaris voor Mensenrechten en het Zuidelijk Nabuurschap.

Uw Kamer wordt met deze geannoteerde agenda tevens geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van de nader gewijzigde motie van het lid Omtzigt c.s. over het organiseren van de *Summit of Democracy* (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2236).

Current Affairs

Rusland

In voorbereiding op de bespreking op de Europese Raad van 25 en 26 maart, zal tijdens de RBZ ook worden gesproken over de relatie tussen de EU en Rusland. Zoals reeds gemeld aan uw Kamer, stond de relatie met Rusland ook geagendeerd tijdens de RBZ van 22 februari jl. (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2295). In reactie op de veroordeling van Alexei Navalny en het gewelddadige optreden tegen demonstranten zijn op 2 maart jl. gerichte sancties aangenomen tegen vier betrokken personen, nadat de Raad hierover op 22 februari een akkoord had bereikt. Het kabinet blijft zeer bezorgd over het assertieve internationale optreden van Rusland en de grote druk op fundamentele vrijheden in het land. Daarom benadrukt het kabinet dat de EU druk op Rusland uit moet blijven oefenen. Tegelijkertijd zal de deur voor samenwerking open moet blijven op onderwerpen van belang voor de EU, zoals wapenbeheersing en klimaat. Uw Kamer zal in de geannoteerde agenda voor de Europese Raad nader worden geïnformeerd over de kabinetsinzet met betrekking tot de Europese Raad bespreking over Rusland.

Venezuela

Nadat de Raad op 22 februari jl. nieuwe sancties instelde tegen negentien personen vanwege grove mensenrechtenschendingen en ondermijning van de democratie, reageerde het Maduro-regime door het hoofd van de EU-delegatie *persona non grata* te verklaren. De EU heeft daarop het besluit genomen om de ambassadeur van het Maduro-regime bij de EU tevens *persona non grata* te verklaren. De *International Contact Group* heeft met een verklaring¹ laten weten dat het regime zich op deze manier verder isoleert van de internationale gemeenschap en dat onderhandelingen tussen het regime en de oppositie noodzakelijk blijven om de crisis in Venezuela op te lossen. Het kabinet vindt dat de Hoge Vertegenwoordiger, ondanks de opgelopen spanningen met het Maduro-regime, zich in moet blijven zetten om tot geloofwaardige onderhandelingen te komen en nauw op te trekken met de VS, Canada en Latijns Amerikaanse partners.

¹ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/94227/venezuela-international-contact-group-statement-expulsion-eu-head-delegation-venezuela_en

Westelijke Balkan

Naar verwachting zal de Raad spreken over het belang van regionale verzoening in de Westelijke Balkan, de EU-samenwerking met de regio, en de noodzaak van voortgaande hervormingen. De Hoge Vertegenwoordiger zal daarbij mogelijk terugkoppeling geven van recente gesprekken die de EU Speciaal Vertegenwoordiger Lajcak heeft gevoerd in Servië en Kosovo teneinde voortgang te boeken bij de dialoog tussen beide landen. Mogelijk zal tenslotte worden ingegaan op de impact op de volksgezondheid en de economische gevolgen van de COVID-19 pandemie voor de landen van de Westelijke Balkan.

Het kabinet acht het wenselijk dat de internationale gemeenschap actief betrokken blijft bij regionale verzoening in de Westelijke Balkan, waarbij de EU een centrale rol vervult. Het kabinet is daarbij voorstander van samenwerking en afstemming tussen de EU en de VS, mede vanwege de historische betrokkenheid van de VS bij de regio. Ten aanzien van de Kosovo-Servië dialoog blijft het kabinet benadrukken dat in het verleden gemaakte afspraken uitgevoerd dienen te worden. Het kabinet hecht belang aan samenwerking met en tussen de Westelijke Balkan-landen op het terrein van de rechtsstaat, connectiviteit, veiligheid en klimaat. Voortdurende aandacht voor hervorming van de rechtsstaat, alsmede de strijd tegen de georganiseerde misdaad en corruptie, is daarbij essentieel. Daarnaast steunt het kabinet de EU-coördinatie voor hulp bij de bestrijding van de negatieve effecten van de COVID-19-pandemie.

Georgië

De Raad zal spreken over de recente ontwikkelingen in Georgië, en in het bijzonder over de politieke crisis waar Georgië zich sinds de parlementaire verkiezingen in oktober 2020 in bevindt. Deze crisis verergerde na de recente ontslagname door premier Gakharia en de daaropvolgende arrestatie van oppositieleider Melia. De huidige gepolariseerde politieke situatie baart zorgen. Ook de hervormingen van het justitieel systeem en het kiesstelsel laten te wensen over. De EU volgt de ontwikkelingen in Georgië nauwgezet. Begin maart bracht de voorzitter van de Europese Raad Charles Michel een bezoek aan Georgië. Hij riep daar alle partijen nogmaals nadrukkelijk op tot het vinden van een uitweg uit de politieke crisis. Nederland steunt de inzet van de EU, en roept alle partijen op tot kalmte en de-escalatie. Voorts zal de EU zijn steun benadrukken voor de territoriale integriteit en soevereiniteit van Georgië.

Turkije

De Raad zal spreken over de EU-Turkije relatie in aanloop naar de Europese Raad van 25 en 26 maart. Tijdens de Raad Buitenlandse Zaken in januari verwelkomde de Hoge Vertegenwoordiger de recente positieve stappen van Turkije, zoals het terugtrekken van boor- en exploratieschepen, maar onderstreepte daarbij ook de noodzaak om deze veranderingen te consolideren. Hierbij benadrukte de Hoge Vertegenwoordiger het belang van een voortdurende constructieve rol van Turkije in de regio en dat Turkije zich inzet ten aanzien van hervormingen van de rechtsstaat en mensenrechten. Het kabinet blijft bezorgd over de rechtsstaat en mensenrechten in Turkije. De conclusies van de Europese Raad van 10 en 11 december 2020, inclusief met betrekking tot aanvullende sancties, zijn nog van toepassing.

Informele uitwisseling met de VN Hoge Commissaris voor Mensenrechten

De Raad ontvangt de Hoge Commissaris voor Mensenrechten, Michelle Bachelet, om te spreken over de uitkomsten van de 46^e zitting van de VN-Mensenrechtenraad in nieuwe samenstelling en in het kader van de vernieuwde betrokkenheid van de Verenigde Staten. Het kabinet acht de rol van de Mensenrechtenraad van groot belang in het tegengaan van straffeloosheid, zoals bijvoorbeeld voor Syrië, Myanmar en Jemen. Het kabinet is bezorgd over de invloed van China op het mensenrechtendis-cours. Voor het kabinet komt het lidmaatschap van de Mensenrechtenraad met verantwoordelijkheden. Het kabinet acht voorts adequate financiering van de bevordering van mensenrechten van belang.

Zuidelijk Nabuurschap

De Raad zal wederom spreken over de EU-relatie met het Zuidelijk Nabuurschap, naar aanleiding van de op 9 februari j.l. verschenen gezamenlijke mededeling over een hernieuwd partnerschap met deze regio. Onder andere met het oog op de aanneming van Raadsconclusies beoogt de Raad met deze discussie verdere uitwerking te geven aan de mededeling, waarvan de Kabinetsappreciatie uw Kamer tegemoet ging op 12 februari in de geannoteerde agenda van de RBZ van 22 februari j.l. (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2267). Het kabinet hecht in dit kader onverminderd belang aan respect voor gedeelde kernwaarden en de behartiging van Europese kernbelangen, waaronder versterkte migratiesamenwerking, inclusief op terugkeer en overname.

Overig

Voortgang motie Omtzigt c.s. over organiseren Summit of Democracy

Zoals reeds aangegeven in de antwoorden op de schriftelijke vragen van de leden van Helvert en Omtzigt (Aanhangsel Handelingen II 2020/21, nr. 1362) en in het verslag van het schriftelijke overleg over de Raad Algemene Zaken en RBZ (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2271) heeft het kabinet actief opvolging gegeven aan de nader gewijzigde motie van het lid Omtzigt c.s. (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2236). Sinds de inauguratie van President Biden is het Nederlandse aanbod om bij te dragen aan de *Summit for Democracy*, inclusief het aanbod om op te treden als gastland voor deze Top, meerdere malen onder de aandacht gebracht van de Amerikaanse autoriteiten. In mijn kennismakingsgesprek met *Secretary of State* Blinken op 26 februari heb ik deze Nederlandse interesse eveneens kenbaar gemaakt. De VS hebben aangegeven, ook bij monde van *Secretary of State* Blinken, dat het initiatief momenteel nog wordt ontwikkeld door de VS zelf en dat men het Nederlandse aanbod waardeert en er spoedig op hoopt terug te kunnen komen.